

„ЦВЕТАРКА ” (анализ)

Стихотворението е добавено към цикъла „Децата на града” и сполучливо се вписва в атмосферата, образите и мотивите му. Самото заглавие „Цветарка” въвежда идеята за цветното, празничното в живота. Според господстващия в цикъла патос (настроение), цветята и красивите неща нямат място в студената, каменна прегръдка на града. Стихотворението изгражда контрасти – редуват се картини, заредени с изящност и прецизност на детайла, с платна, в които господстват грубите тонове на мизерията и трагичното в живота.

Произведението започва с очарователен пейзаж, поглед към Витоша.

*Тази вечер Витоша е тъй загадъчна и нежна –
като теменужен остров в лунносребърни води,
и над смътния ѝ гребен, сякаш в болка безнадеждна,
се разтапят в тънка пара бледи есенни звезди.*

Цветовата гама на теменуженото и „лунно сребърното” създават впечатление за нереалност, забуленост. Макар и красива, пейзажната картина се отличава с пронизващата я болка и безнадеждност. Пейзажът е един от обичайните за поета, болката и красотата се докосват и съжителстват в произведението.

Следва образът на самия град, убежище на „хиляди души разбити”, притежател на „гранитна пазва” и въпреки това – празничен.

*И грамаден и задъхан, скрил в гранитната си пазва
хиляди души разбити – глъхне празничния град
и под лунно наметало с шепот странен той разказва
повестите безутешни на вседневен маскарад.*

Двустихието, с което е въведен градският пейзаж, видоизменено се превръща в поанта на стихотворението. Във втора строфа се откроява и мотивът за наметалото – знак на прикриване, отдалечаване от реалността. Образът на „вседневния маскарад”, който се разиграва в града, разширява значенията на маската, покривалото, забулените неща. Карнавалното всекидневие, заместващо живота в градското пространство, е акцент привнесен от символизма.

Образът на девойката, централен персонаж в творбата, е въведен в трета строфа. Подчертана е крехката възраст и успоредно с това е въведена темата за музиката, за звуците на оркестрите, ронещи „скрита мъка и печал”.

*А из улицата шумна, под гирлянди електрични,
ето малката цветарка бърза от локал в локал,
де оркестрите разливат плавни звукове ритмични
и от тях се рони сякаш скрита мъка и печал.*

Девојката има поглед на прокудена русалка. В сравнението се откроява сблъсъкът между света на детството, в който господстват приказни сюжети и русалки и действителността, в която детето е далеч от уюта и защитеността на дома и обикаля столичните локали. За приказката напомнят „златожълти хризантеми“ и очарованието на детската усмивка. Присъствието на малкото момиче в опасното време на вечерта, в потока на шумните градски улици предполага застрашителност. Заплахата на личността и се оглежда в ироничните усмивки и погледи „като черни пипала“, непривичните мисли на околните тласкат към мотива за блудството и правят смислова препратка към стихотворението „Уличната жена“. Допускането на възможността красотата да бъде купена, както се купуват предмети е сигнал за опорочени ценности.

*Върху стройното ѝ тяло, върху младостта ѝ цветна,
като черни пипала се плъзгат погледи отвред
и в усмивки иронични блика мисъл неприветна,
че цветята се купуват, а и тя е чуден цвет.*

Предпоследната строфа обхваща мотива за музиката, създавайки своеобразни паралели. Звучите, които се носят във вечерта са „волнокрили, смели, горди“, но същевременно в тях струните плачат. Оркестърът, като живо същество „въздъхва“ и тази въздишка събира болката на отчаяните човешки съдби.

Последният поглед върху героинята акцентува върху светлината в косата и, но непосредствено с това напомня и за студенината на градското пространство.

*Но от маса къмто маса своята кошничка показва
светлокосата девојка с поглед смътен и нерад,
а грамаден и задъхан, скрил в студената си пазва
хиляди души разбити – дебне каменния град.*

Стихотворението завършва с образа на каменния град, а глаголът „дебне“ извежда напред хищническата природа. Закономерно остава да звучи мотивът за жертвите, които алчният хищник ще грабне.